లంచం

జడ్జీగారు భోజనంచేసి చుట్ట కాలుస్తో ఆఫీసు బల్ల దగ్గిర కాయితాలు ముందు పెట్టుకొని, కూచున్నారు. రేపో కేసు జడ్జిమెంటు చెప్పాలి. నేరస్తుడికీ, యికముందు అట్టి నేరాలు చెయ్యబొయ్యే వారికీ. భయం కలిగేట్ట శిక్ష వెయ్యాలనుకున్నాడు. యీ జడ్జిగారు, యే నేరానికైనా, వీలైనంత గొప్ప శిక్ష వేస్తారు. నేరస్తుడిమీద జాలిపడడం, సంఘానికేగాక ఆ నేరస్తుడియెడల కూడా నేరాలు చెయ్యడం నేర్పిపెట్టడమని ఆయన అభిప్రాయం. యీ నేరస్తుడు, గ॥ సూర్యనారాయణగారు ఒక కంపెనీలో కాష్ కీపరు. ఆ కంపెనీ ప్రొప్రయిటరు, వెంకటరత్నంగారు కొద్దిరోజుల కిందటే చచ్చిపోయారు. ఆయన కొడుకు సుబ్బరామయ్యగారు ప్రొప్రయిటరయినారు. సూర్యనారాయణ కంపెనీవి అయిదు వందల రూపాయలు అపహరించాడని ఈయన ఫిర్యాదు చేశాడు. తను ఆ రూపాయలు తీసుకొన్నమాట నిజమే గాని వెంకటరత్నంగారు తనను బహుమతిగా తీసుకోమన్నారని సూర్యనారాయణగారి వాదన. కాని ఆ రూపాయలు తీసుకోమని వెంకటరత్నంగారు వ్రాసిన వుత్తరం సూర్యనారాయణగారు పోయిందంటారు. చెక్కుమీద వెంకటరత్నంగారి దస్కతు ఫోర్జరీ చేశాడని సుబ్బరామయ్య గారు అనేక సాక్షుల్ని తీసుకొచ్చారు. నేరం రుజువయింది. వీడి కెన్నేళ్ళ శిక్ష వెయ్యాలా అని జడ్జిగారు ఆలోచిస్తోండగా గది తలుపు తెరుచుకొని ఆయన కూతురొచ్చింది.

"నాన్నా, నాన్నా, నీ కోసం యెవరొచ్చారో చెప్పకో తీసుకొస్తా, చూడు" అని పరుగెత్తికెళ్ళి ఒక అయిదేళ్ళ పొట్టి అమ్మాయిని తీసుకొచ్చి

వొదిలేసిపారిపోయింది. తాను రాసుకొనేప్పుడు యెవరన్నా 'డిస్టర్బ్' చేస్తే జడ్జిగారికి చాలాకోపం. కోపంతో తిరిగి చూసేప్పటికి, ఒకచిన్న పరికిణీ పట్టుకుని, జారి కిందపడే వోణీవేసుకుని వుంగ్రాల జుట్టు కళ్ళలో పడుచూ, తలుపు దగ్గర్నుంచి ఆ చిన్నపిల్ల వస్తోంది, చంకలో చిన్న పిల్లి పిల్లని పట్టుకుంది. చేతులో ఒక కాయితం పెట్టి.

"ఏమిటమ్మాయీ, ఎందుకొచ్చావు? ఎవరు నువ్వు?" ఒక చూపుతో కై దీలనీ, సాక్షుల్నీ వొణికించే కళ్ళల్లో ఆ కోపం, ఆ పెద్ద మీసాలూ, కఠినమైన ఆ కంఠం, చూసి, ఆ బిడ్డ తెల్లబోయి భయంతో నుంచుంది, దాని భయాన్ని, చిన్నదనాన్ని చూసేటప్పటికి, ఆయనకి కొంచెం దయ పుట్టి వృథాగా భయపెట్టానేమో అనుకున్నాడు.

"భయపడకు చెప్పు-ఏం? మాటలురావూ?" అన్నాడు.

"ఊ....ఊ....ఊ. నీకు....నీకు.... మా చిత్తిని తీచుకొచ్చా"

"చిట్టెవరు?"

అమ్మాయికి ధైర్యమొచ్చింది.

"యిదిగో" అని చంకలోవున్న పిల్లిపిల్ల వంక చూసింది.

"యిట్లారా" దగ్గరకెళ్ళింది. "యిదేనా చిట్టి?" అని పిల్లిపిల్లని వొళ్ళో పెట్టుకొన్నాడు. అది ఆయన బంగారు గుండీని పట్టుకొని పాకులాడుతోంది.

"యివన్నీ కూలా నీకియ్యడానికే తీచుకొచ్చా" అని కాయితం పెట్టి చూపించింది. దాంట్లోంచి మొహం అరిగిపోయిన చందనం బొమ్మా, కాలు విరిగిన గాజుకుక్కా, రెండు గాజు గోళీకాయలు, తళుకు రేకు ముక్కలూ తీసింది. బడాయిగా ఆ కాయితాలు తీసి "యీ బొమ్మలన్నీ నేనే వేచా" వాటి అందం చూస్తే అమ్మాయి యెవరి సహాయం లేకుండానే, వేసినవని జడ్జిగారికి నిశ్చయమై పోయింది.

"సరేగాని, యివన్నీ యెందుకిస్తావు. నాకు?"

"యియ్యను."

"మరి యియ్యడానికేగా వచ్చావు?"

"నీక్కావాలా? సరే. పోనీ, యిత్తాలే, యీ పిల్లీ, యీ కుక్కా, యీ పటాలూ, అన్నీ యిత్తా. మళ్లీ అడగన్లే. మరి, మరి, నువ్వు మా నానాన్నని కొత్తో పెత్తావుకదా? పెడితే యియ్యను. నువ్వు పెద్ద వాడివి. నీతో మాత్తాన్ను. నీకేం యియ్యను."

జడ్జిగారికి సందేహం కలిగింది. యిదేదో క్రుటగా వుంది.

"పేరేమి అమ్మాయ్?"

"కమల"

"యేం కమల?"

"కమలే"

"యెవరి అమ్మాయివి నువ్వు?"

"అమ్మాయినే"

"మీ నాన్న పేరేమిటి?"

"చూర్నారాయన"

జడ్జిగారు కమల వంక చాలా కోపంగా చూశారు.

"తెలుసునా ఏం చేస్తున్నావో?"

"దొంగ తీర్పు చెప్పమని లంచమిస్తున్నావా! చాల గొప్ప అపరాధ మిది. దీనికి నీకు శిక్ష.... ఛీ. ఛీ. గమ్మత్తుకన్నా నిన్ను కాదు. ఛా, యేడుస్తారా ఎక్కడన్నా? యింతే? వూరుకో తమాషాకి, కోప్పడాలనికాదు. నిజం, యిట్లారా. కూచో, యేవీ, బొమ్మలు చూపించు నాకు," కమలని తొడమీదెక్కించుకుని, కన్నీళ్ళు తుడుస్తో, "లంచమీయడానికి వచ్చిన వాళ్ళ

మీద ప్రేమ చూపవలసి వొస్తుందనుకోలా ఎప్పుడూ" అనుకుంటున్నాడు. పెట్టెలో వస్తువులొక్కొక్కటి తీసి చూసి, వాటి సంగతంతా కనుక్కుం టున్నాడన్నమాటే గాని, మనస్సు ముద్దాయి. సూర్యనారాయణమీదవుంది. అతను నీచమైన ఫోర్జరీ నేరం చేసినందుకు, గట్టి శిక్షను పొంది బుద్ధి రావలసిన నేరస్థుడుగా కనపడలేదు. యిప్పుడు ముద్దుమాటలు పలికే యేమెరెగని యీ అమాయకపు బిడ్డ యావజ్జీవనము యీ తండ్రికి పడే శిక్షవల్ల అవమానాన్నీ నష్టాన్నీ అనుభవిస్తుంది. పాపం, యీ నిమిషాన సూర్యనారాయణరావు కైదులో కూచుని, తన వోళ్ళో వున్న యీ చిన్న పిల్లనీ, యీ బిడ్డ తనకోసం "నాన్న యేడీ" అని యాడవడం, తలుచు కొని యెంత కుళ్ళుతున్నాడో?

వెనకాలే ఆయన భార్య వొచ్చినుంచుంది. చూశాడు.

"యిదంతా నువ్వు పన్నిన వ్యవహారం కాదూ?"

"కోపమా?"

"కోపమెందుకు ? కాని యేం లాభం చెప్పు ? యీ పసిపిల్ల కేం అర్థమవుతుంది ? వృధాగా యీ చిన్న హృదయానికి కష్టం కలిగించడమే గాని....యెట్లా వొచ్చింది?"

"యీ బిడ్డకే తోచిందట. తల్లి యేడుస్తో వుంటే కారణ మడిగింది. ఆమె చెప్పితే, యీ బిడ్డ "నాన్నని యెవరు కొట్లో పెడతా"రందిట. "జడ్జీ గారు" అంటే, "యీవన్నీ జడ్జీగారికి ఇచ్చి, నాన్నని పెట్టకుండా చేస్తా" నని తనకి ప్రాణప్రియమైన యీ వొస్తువుల్ని పట్టుకు బయలుదేరింది. పాపం, ఆమె ఏం చేస్తుంది ? ఇల్లు యీ వీధిచివరే. ఆమెని నేనెరుగుదును మొన్న అమ్మాయి పుట్టిన పండక్కి పేరంటాని కొచ్చింది. పాపం జాలిగా వుంది. ఆ మెట్లమీదపడి యేడుస్తోంది."

"సరేలే, కాని మనమేం చేస్తాం ? యేం లాభం ?"

"నిజమే. అయినా ఈ అమ్మాయిని, చూడండిట్లా, యీ కళ్ళని,

యీ వుంగరాల జుట్టుని, ఆ మాటల్ని, చూస్తే మీ మనసు మెత్తపడు తుందని ఆశ."

జడ్జీగారు ఆలోచిస్తో, ఆ జుట్టు వుంగరాల్ని సర్దుతున్నారు.

"నేను కఠినంగా క్రోధంతో దొరికిన వాణ్నల్లా శిక్షిస్తానని కాదూ నీ వుద్దేశ్యం ?"

"ఛా, అదికాదు. మీ అంత న్యాయమైన జడ్జీలేరని అందరూ అంటారు. అది నే నెరుగుదును. కాని న్యాయం కంటే అధికమైంది యేమీ లేదూ ? అక్కడల్లా కన్నీళ్ళతో ఆ చల్లని రాళ్ళని కరగిస్తో యేడ్చే భార్యనీ, మన మాటలర్థంకాక మీ మొహంకేసీ, నా మొహంకేసీ చూస్తున్న యీ పసిబిడ్డనీ చూస్తే, యెవరికి జాలిపుట్టదు ?"

జడ్జీగారు ఆ అమ్మాయి తెచ్చిన ఆవు బొమ్మని చూస్తున్నారు. కమల అంటోంది—

"అది ఆవు, కొమ్ములు కనపత్తంలా నీకు? అతు తిప్పు, నేనే గచా గీచా. ఆవుకంటె, పిల్లి గియ్యటం బాగా చాత అవుతుంది నాకు" అని కాయితం లాక్కుని తిప్పి చూపించింది, బడాయిగా.

"ఆ పెద్దవిగోల్లు, పీకుతుంది. నిన్నెప్పుడన్నా పీకిందా? అవి అచ్చరాలు కావు. తోకమీద మచ్చలు. తెల్లకాయితం దొరకలా, అందుకని రాసిం దానిమీదే...."

"అరే" అని కేకేశారు, జడ్జీగారు. యేమిటని అడిగింది భార్య.

"పోయిందన్న వుత్తరమే! యిది చూడు-యీ వుత్తరం పోయిం దనడం చేతనే సూర్యనారాయణ కొంపముంచింది. యిదిగో, వెంకట రత్నంగారి దస్కతు, అయిదువందల రూపాయలూ బహుమతిగా యిచ్చి నట్లు స్పష్టంగా వుంది. యింకేం? యిది సూర్యనారాయణ వకీలుకి పంపిస్తా."

"పాపం ఆయన నిర్దోషేనా?"

"సందేహ మేముంది ? అమ్మాయ్, నీకి కాయిత మెక్కడిది?"

కమల భయంతో తల వంచుకుంది.

"నాన్నని వొదిలిపెడితే చెబుతా, లేకపోతే చెప్పను"

"వొదిలిపెడతా"

"అయితే మంచివాడివి నీతో చెబుతా-నాన్నతో చెప్పకేం ? చెప్పనని వొత్తెయ్యి... వెయ్యి....అత్తాకాదు. సత్తెమేస్తుందీ అత్తా గిల్లు....నాన్న చొలుగులో దొరికింది నాకు. నాన్న చొలుగు తీత్తె కొడతా నన్నాలు మలి....మలి....ఊ....నాకు బొమ్మలేచు కోడానికి....యెందుకు కాయితం యివ్వాలా ?"

"అమ్మదగ్గిరికెళ్ళి, 'జడ్జీగారు నాపిల్లి పటం లంచం తీసుకొని; నాన్నని వొదిరేస్తారట' అని చెప్పు - రాత్రికి మీ నాన్నగారు యింటికి వొస్తారు. పో."

జడ్జీగారి భార్య, కమలని చెయ్యిపట్టుకుంది. కమల కదల్లేదు దిగులు మొహం పెట్టింది.

"చిత్తినోమాతు ముద్దు పెత్తుకొత్తా."

"నా పిచ్చితల్లీ!"

"చిట్టెని తీసుకెళ్ళు. నిన్ను వొదిలి వుండదుట"

"చిట్టెకీ నాకూ పడదు, నన్ను రక్కుతుంది."

కమల సంతోషంతో చిట్టిని చంకపెట్టింది. ఐనా కాళ్ళుమాత్రం బల్లమీదే వున్నాయి. బొమ్మలన్నిటినీ పెట్టెలో పడేసి, జడ్జీగారు కమల కిచ్చారు.

"మలి. మలి ఇవన్నీ, తీసికెళ్ళినా, నాన్నని వదలిపెడతావా ? మలి"

"వొదులుతాలే, తీసుకెళ్ళ," పెట్టెని పట్టుకుని తలుపు దగ్గరకి నడిచింది. అక్కడాగి, ఒక్కరవ్వ ఆలోచించి వెనకాల కొచ్చింది. ఆ పెట్టె బల్లమీద పెట్టి ఒక్కొక్క బొమ్మ తీసి, యిటుతిప్పి, అటుతిప్పి, చివరికి, కుంటికుక్కనీ, రెండు పటాలనీ యేరి, జడ్జీగారి కిచ్చింది.

"వీటిని తీసుకోపోనీ, నీకేమీవుండవద్దూ ఆడుకోడానికి, అన్నీ నేనే తీసుకొంటె, మలి మలి, నాన్నని తప్పకండా వొదలాలి, సత్తెంలాగు అబద్ధాలు చెప్పకూడదు. చెపితె, రెండుకళ్లూ పోతాయి, నాకేం ?" అని వెళ్ళింది.

"యిన్నేళ్ళ జడ్జీపని న్యాయంగాచేసి, ఆఖరికి నేను కూడా లంచం తీసుకున్నాను. గీతతప్పుతుందా యెంతవారికైనా ?" అనుకున్నారు జడ్జిగారు.

[ఇంగ్లీషు కథ ననుసరించి]

★

మనోహర ప్రజ్ఞ

విక్రమాదిత్యుడు, తన పన్నెండుగురు మంత్రులతో విజయ యాత్రలు సలిపి, త్రోవలో మిత్రుడైన కళింగ చక్రవర్తిని దర్శించాడు. బంగారుయేనుగుల సింహాసనంతోనూ, కోడిగుడ్డంత పెద్ద ముత్యాల తోరణాలతోనూ, నిరంతరము వెలిగే కెంపు కాగడాలతోనూ, కాశ్మీరపు విలువగల తివాసీలతోనూ అలంకరించిన భవనములో వీరి నందరినీ యశో వర్ధనుడు సత్కరించాడు. తన వైభవం వెళ్ళడయ్యేట్టు హంసనడక